

Upravljanje zemljišč bivših urbarialnih skupnosti

Z zakonom o agrarni skupnosti je urbarialna skupnost postala splošno ljudsko premoženje. Po tem zakonu je v lendavskem okraju postalo splošno ljudsko premoženje 653 ha pašnikov in 608 ha gozdov bivših urbarialnih skupnosti. Taka zemljišča so imeli v mnogih vaseh: Dobrovniku, Kobilju, Zitkovic, Centibi, Dolini, Pincach, Petišovcih, Hotizi, Brezovici, na področju MLO Dolnja Lendava in drugih. Dotlej so zemljišča urbarialnih skupnosti smeli izkoriščati le posamezni vaščani, ki so nekaj bil gospodarsko tako močni, da so vložili oziroma dobili delež, dočim siromašni vaščani niso imeli te pravice.

Bistvo zakona o agrarni skupnosti je v tem, da je opravi kapitalistične odnose, kakor tudi način izkoriščanja zemljišč, s tem, da je zemljišče postalo splošno ljudsko premoženje in je prešlo v upravo KLO oziroma splošne kmetijske zadruge. Sedaj imajo vsi vaščani enake pravice do tega zemljišča, brez ozira, če so prej imeli delež ali ne. V okviru sedanjih možnosti pa kmetijske zadruge ta zemljišča morajo upravljati tako, da bi služila za osnovo pri organizaciji socialističnih kmetijskih obratov na vasi. Osnovni cilj tega zakona je bil: zbrisati enkrat za vselej to neenakost med vaščani in ustvariti podlago za socialistično obliko obdelovanja ter izkoriščanja teh zemljišč.

Mnogi naši KLO in vaščani so to pravilo razumeli in začeli tudi izvajati. To se je dobro pokazalo v vaseh: Dobrovniku, Kobilju, Zitkovic, Centibi, Dolini in Lendavi. Po teh vaseh ta zemljišča upravljajo in izkoriščajo v socialističnem smislu, kakor to narekuje zakon. V teh vaseh so tudi vaščani zadovoljni in ni nikakršnih nasprotij med njimi zaradi teh zemljišč.

V nekaterih vaseh pa je drugače. V Gaberju, Kapci, Hotizi, Brezovici, Pincevasi in Mostju se bivši lastniki urbarialne skupnosti nikakor nečesto sprijazniti z zakonom, ki pravi, da so ta zemljišča splošno ljudsko premoženje, temveč poskušajo še vedno trditi, da je to njihova privatna last, ki so jo le skupno, kot urbarialno, upravljali in izkoriščali. Pri tem ne upoštevajo, da so njihove trditve v nasprotju z drugim členom zakona o agrarni skupnosti, ki jasno določa, da vsa zemljišča, ki so jih do 6. IV. 1941 upravljali in izkoriščali v okviru urbarialnih skupnosti, pridejo pod določbo tega zakona. Vsa zemljišča v navedenih vaseh ali KLO, ki jih smatramo za bivšo urbarialno skupnost, so to tudi bila, čeprav bivši lastniki skušajo to oporekati, saj so jih do 6. IV. 1941 upravljali lokalni urbarialni odbori in nadrejeni komisar za agrarne operacije v Ljubljani, kjer se še danes nahaja ves arhiv. Ta dokaz gotovo zadostuje.

Zaradi tega je treba jasno povedati vsem, ki si na kakršen koli način prizadevajo onemogočiti izvedbo tega zakona, da je ta njihova težnja in želja protizakonita, da s tem zavirajo izvajanje zakonov in graditev socializma na vasi.

Zanimiv primer izigravanja zakona je v Brezovici. Tamkajšnji vaščan Stefan Lebar hodi od urada do urada in išče človeka, ki bi mu izposloval, da bi zemljišča bivše urbarialne skupnosti prišla ponovno v posest poedincev. Jasno je, zakaj to dela — pri nevednih ljudeh se želi prikazovati kot borec za ljudske koristi in to naj bi bil dokaz njegovega poslanstva; želi pa tudi ponovno dobiti svoj delež in odrinuti tiste vaščane, ki včasih niso imeli pravice do izkoriščanja zemljišč urbarialne skupnosti. Vsakdo, ki pozna zakon, dobro ve, da se tu ne more nič spremeniti. Če bo verjel Lebarju, pa bo lahko le prevaran, kajti tudi Lebar gotovo ta zakon dobro pozna. Če ga ne pozna, bi ga pa lahko že spoznal in si tako prištel nepotrebne poti. Če pa bo kljub temu nadaljeval s takim delom, pa se bo lahko znašel še pred sodiščem zaradi nepoštenih dejanj in kršenja zakona o agrarni skupnosti.

Slični primer so zagrešili bivši lastniki urbarialne skupnosti v Hotizi. Tudi ti so kršili zakon KLO je zaprosil poverjenstvo za kmetijstvo pri OLO Dolnja Lendava za dovoljenje sečnje lesa. Poverjenstvo jim je odobrilo, da za potrebe KLO posekajo vse drevje na 57 arih površine. V Hotizi pa se je našel človek, Jožef Ritlop, ki si je domisljal, da zanj zakon ne velja. Na njegovo pobudo je nekaj članov bivše urbarialne skupnosti samovoljno posekalo les, katerega so si razdelili med seboj, nekaj pa ga tudi prodali na javni dražbi. Vse to so opravili brez vednosti KLO Hotiza; denar za prodani les pa je sprejel Jožef Ritlop iz Hotize št. 27. Ritlop je po izjavi članov KLO, igral glavno vlogo pri tem delu. Saj je celo izjavil, da

mu ne bo žal, če bi zgubil polovico grunta, da bodo le drva razdelili in prodali samo bivšim članom urbarialne skupnosti. Njegovo početje je dokaz, kako spoštuje in se ravnava po zakonih. Kar se tiče njegove polovice grunta, bo pa odločilo okrajno sodišče, če bo zadostovalo za tako samovoljno in povzročitev škode.

Nekaj podobnega so zagrešili bivši člani urbarialne skupnosti v Kapci, ki trdijo, da je gozd bivše urbarialne skupnosti še vedno njihova last.

Bivši lastniki oziroma člani urbarialnih skupnosti so ponekod zagrešili huda protizakonita dejanja, kakor dokazujejo navedeni primeri. S tem so splošnemu ljudskemu premoženju povzročili precejšnjo škodo. Za prekrške zakona je pa predpisana tudi kazen. Zato je poverjenstvo za kmetijstvo pri OLO Dolnja Lendava te in podobne primere prijavilo javnemu tožilstvu, od katerega vsi pošteni ljudje pričakujemo in zahtevamo, da za krivice zahteva na sodišču strogo kazen in naj poravnajo vso povzročeno škodo.

Žene lendavskega okraja se pripravljajo za svoj praznik

Žene lendavskega okraja se trudijo, da bi preživele svoj praznik v okolju, ki je bil v navadi vsa povojna leta. Prav zdaj pa se tudi pripravljajo na volitve vodstev občinskih sekcij žena in izbirajo kandidatke.

Turniške žene bodo dočakale 8. marec z lepim uspehom: brez tuje pomoči so organizirale gospodinjstvo-kuharski tečaj s 30 udeleženkami. Na dan žena bodo z vaškim prosvetnim društvom priredile svečano akademijo. Tudi žene in dekleta Hotize pridno obiskujejo kuharski tečaj Irena Filipičeva iz Dolgovaških gor, ki poirtvovalno vodi tečaj, ki je zadovoljna s 30 udeleženkami in njihovimi uspehi. V Lendavi so pred dnevi končali z gospodinjstvom tečajem, ki ga je obiskovalo 21 žena in deklet. Pred izpitno komisijo so se dobro odrezale: vse, razen ene, so prestale izkušnjo s prav dobrim in odličnim uspehom. Niti »politike« se niso zdale, vedele so povedati o vseh zanimivih dogodkih, ki se porajajo v svetu in na domačih tleh. Najlepše spričevalo pa je bila skromna, vendar skrbno prirajena razstava izdelkov: tort, potic, vsakovrstnega peciva, ženskih oblek, predpisnikov, jopic in drugih milkvinskih potrebščin za vsakdanje življenje.

V srih prekmurskih žena se je v povojnem času marsikaj spremenilo. Nekdaj odrezane od življenja, tavajoče v temi zaostalosti in zapostavljanja, se niso mogle uveljaviti v javnosti. Počas, a vendar sigurno, izginjajo pregrade na poti do enakopravnosti. Med-

tem ko so leta 1945 z nesigurnostjo šle na volišče ali mnoge ostale doma, so lani množično obiskale volišča in s kroglicami potrdile v revoluciji pridobljeno enakopravnost. Povsod, na vseh delovistihih, so se pri delu pridruživale moškim. Na žalost lahko ugotovljamo, da se njihovo prizadevanje premalo upošteva, zlasti sedaj pred volitvami občinskih ljudskih odborov. Med kandidati je malo žena, čeprav so mnoge zaslužile, da zastopajo ženske interese v bodočih oblastih. Otrresti se bo treba predsodkov, da znajo žene samo gospodinjiti in kvečjemu kritizirati, ne pa tudi ustvarjalno sodelovati v javnem življenju. Bati se njihove kritike, ki je često umestna, pomeni prav toliko, kakor se skrivati pred resničnim življenjem in prezreti potrebo po ustanavljanju novih otroških vrtec, igrišč in drugih ustanov, potrebnih materam in otrokom. Kdo bo lahko vse to zagovarjal pred občinskimi odbori? Prav žene! Zato ji pripada mesto v občinskih odborih, tam, kjer bo lahko dvignila svoj glas in izrazila želje mater in žena.

Žene v Lendavi bodo proslavile 8. marec s kulturnimi prireditvami. Na svečani akademiji bodo sodelovali člani obeh kulturnih umetniških društev. Sekretariat okrajne sekcije bo priredil družabni večer in pogostil najboljše žene Bistrice, Mostja in drugih krajev. Proslave pa bodo v vseh večjih središčih.

—ok—

Nekaj misli o šolstvu v okraju Murska Sobota

Ze za časa avstro-ogrške monarhije so Madžari v Prekmurju, posebno ob koncu devetnajstega in v začetku dvajsetega stoletja, ustanavljali tkzv. enorazredne šole. S tem delom so nadaljevali tudi med okupacijo v času druge svetovne vojne.

Njihov cilj pa seveda ni bil, s tem pomagati ljudem pri njihovi izobrazbi in da bi otroci imeli tim bližje šole, kakor so to naglašali in so jim nekateri ljudje tudi verjeli; ampak so s tem hoteli doseči ravno obratno. Hoteli so naše ljudi obdržati v nevednosti, da bi jih laže izkoriščali in pomadžarili.

Jasno je, da v teh šolah, posebno v manjših, ni bilo več kot 20 do 30 otrok. Ti otroci, ki so obiskovali različne razrede (od 1. do 8. razreda) so bili združeni v enem oddelku in pouk so imeli včasih ves dan, pozneje pol dneva. Četudi bi bili otroci 8 ur v šoli, kar dejansko nikoli ni bilo, bi lahko imel vsak razred le eno uro direktnega po-

uka. Če sta se dva razreda združila in se je pouk vršil v tkzv. turnusih, so lahko imeli združeni razredi dve uri direktnega pouka. Kaj učitelj v dveh urah lahko nauči, je jasno vsakemu brez kakšnega posebnega znanja iz pedagogike.

Na teh šolah so Madžari navadno namerščali svoje »zanesljive« ljudi, od katerih mnogi niso znali niti besede slovensko ino tako zanesljivo dosegli svoj cilj: otroke čim prej naučiti madžarskega jezika. Učitelji so bili verni sluge občinskih »jegyzojev« (notarjev) in tako so učitelji opravili tisto, kar ti niso mogli. Šolo v vsaki vasi so torej hoteli le spraviti v vsako vas tudi političnega aktivista za potujčevanje naših otrok in ljudi.

Po osvoboditvi je naša ljudska oblast takoj pristopila k odpravi enorazrednic.

Ukinjene so bile enorazrednice

(kjer so bile v razdalji 2 do 3 km v sosednjih vaseh tudi šole): Krašci, Saamenci, Otovci, G. Moravci, Sp. Moravci, Satahovci, Rakičan, Fikšinci, Čiček, ka vas Poleg tega je bilo več enorazrednic združenih pod eno upraviteljstvo. S tem se je močno poenostavilo in pocenilo administrativno poslovanje, kakor tudi upravljanje šol. Pa še nekaj drugega, namreč da so mladi učitelji dobili od starejših tovarišev — upraviteljev vso strokovno pomoč pri svojem delu. Nekoliko pa se je oblačilo tudi pomanjkanje učiteljskega kadra.

Uvedba sedemletke, pozneje nižjih gimnazij, pomeni zopet korak naprej. V okolici nižjih gimnazij, ki jih imamo v okraju šest, so se učenci iz višjih razredov osnovnih šol obvezno prešolali na nižje gimnazije. S tem so se enorazrednice razbremenile, ker so v njih ostali samo štirje nižji razredi. Delo je postalo mnogo lažje, zboljšali so se tudi uspehi.

Gotovo so vsi navedeni ukrepi ljudske oblasti koristni za zboljšanje dela na naših šolah, za doseg boljših učnih in vzgojnih uspehov. Večina staršev je te ukrepe tudi odobraval; so pa pojedinci, ki tega niso hoteli razumeti in še danes nečesto. Pravijo:

»Kaj je treba mojemu sinu ali hčerki nižje gimnazije,

saj ne bo fškališ (odvetnik) ali doktor (zdravnik). Zemljo bo pa znal kopati brez nižje gimnazije.« Tako pojmovanje vsekakor ni na mestu v današnjem času, ko se vsi naši delavci in delovni kmetje borijo za zvišanje produkcije. Prav posebno važna je splošna, kakor tudi strokovna izobrazba našega kmetkega prebivalstva, če hoče kmetijstvo v napredku dohajati našo industrijo. Naše kmetijstvo je zaostalo in bo moralo iskati novih, naprednih načinov proizvodnje, če hoče zvišati svojo produkcijo, kar je nujno spričo industrializacije naše države.

Nekateri ne morejo vsled svoje starihokipnosti razumeti, da se učenci naučijo mnogo več, če je v oddelku samo en razred (eno šolsko leto), kakor pa če je v oddelku združenih več razredov. Na tako stališče so se postavili celo nekateri krajevni ljudski odbori.

Kako nezdravo je tako gledanje in kakšno krivico delajo starši: svojim otrokom, nam kaže sledeči primer: Na nižji gimnaziji v Rogoševcih je v polletju letošnjega šolskega leta izdelalo le

35 odst učencev. Ko smo iskali vzroke za tako slab uspeh, smo dognali, da velik del krivde leži ravno na starših. Nekateri so prepovedali svojim otrokom se učiti in to samo zato, da jim ne bi bilo treba hoditi v nižjo gimnazijo, četudi so se ti učenci prej v šoli dobro učili. Enako se je zgodilo tudi nekaterim učencem četrtega razreda na osnovni šoli Pertoča, kjer so jim starši že sedaj prepovedali se učiti, ker bi sicer morali drugo leto iti v nižjo gimnazijo v Rogoševce.

Kaj bodo ti otroci enkrat mislili in govorili o svojih starših, ko bo življenje terjalo od njih znanja? Mnenja smo, da jim ne bodo hvaležni. Ali imajo ti starši le trohico ljubezni do svojih otrok in kako pomjujejo skrb in doživnost staršev do otrok? Menda nimajo sploh nobenega čuta odgovornosti do svojih otrok, ker sicer takih zločinov ne bi delali nad njimi. Taki starši so vsega obsojanja vredni. Ali pa mogoče mislijo, da je država dolžna povsem skrbeti za izobrazbo njihovih otrok in da sami nimajo prav nobenih dolžnosti? Ljudska oblast je naredila že mnogo, ko je omogočila, da tudi naši podeželski otroci lahko obiskujejo gimnazije, kar prej niso mogli.

Del krivde pa nosijo tudi krajevni ljudski odbori, ker premalo skrbijo za razmere na šolah. Ne postopajo dovolj energično napram tistim staršem, ki svojih otrok ne pošiljajo redno v šolo. Najslabši šolski obisk v soboškem okraju je zopet v okolici Rogoševcev v Pertoči 90 odst., v Gornjih Slavečih 94 odst. Torej ni slučaj, da so uspehi na nižji gimnaziji v Rogoševcih najslabši. Podobni primeri so tudi po nekaterih drugih krajih n. pr. Vidonci, Beltinci (okolici), vendar niso tako izraziti.

Tak odnos bodo starši, kakor tudi krajevni ljudski odbori, morali spremeniti. Tudi šolski sveti in roditeljski sestanki morajo tem problemom posvetiti več pozornosti.

Svet za prosveto in kulturo pri OLO je vložil precej truda v to, da se odpravijo napake in pomanjkljivosti, ki ovirajo delo za doseg boljših učnih in vzgojnih uspehov na naših šolah. Poleg prej omenjenih ukrepov o ukinitvi in združitvi več enorazrednic pod isto upraviteljstvo je vodil

stalno skrb za strokovno in ideološko izpopolnjevanje učiteljskega kadra.

Letno najmanj dvakrat so bile sektorске konference vsega učiteljstva, kjer so se poleg strokovnih in ideoloških predavanj obravnavali tudi drugi aktualni problemi. Učitelji so študirali tudi na domačih učiteljskih konferencah in sindikalnih sestankih. Sindikat učiteljev in profesorjev je imel tudi redne konzultacije, ki so prav dobro uspele.

Z upravitelji je imel Svet za prosveto in kulturo redne upraviteljske sestanke, ki pa niso bili samo informativnega značaja, ampak so služili tudi vzgoji upraviteljskega kadra. Temu namenu je služil tudi zadnji dvodnevni tečaj za upravitelje, ki se je vršil 29. in 30. januarja v Murski Soboti. Udeležilo se ga je poleg sedanjih upraviteljev tudi nekaj mlajših tovarišev, ki naj bi se seznanili z upraviteljskim posli.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Sneg je v Sloveniji povzročil več milijard dinariev skode

Pri nas sneg počasi izginja pred toplim soncem. Dokler je snežilo smo se še ball, da bi nam zrušil streho nad glavo. Ko je prenehal, pa so hitro očistili ceste, ponekod tudi strehe in si udahnili.

Po nekaterih krajih Slovenije pa so imeli z njim mnogo hušje težave in jih imajo še danes. Ze sam sneg je zaustavil ves promet, da so nekatere vasi na Tolminkem bile odrezane od sveta. K njim ni mogoče priti niti oni ne morejo nikamor. Vmes pa prihajajo še sneženi plazovi, ki rušijo drevesa, hiše, vse kar jim stoji na poti. Plazovi so pokopali mnoge živine, pa tudi precej ljudi. Ponekod se v take vasi preblyajo smučarji in jim prinašajo živila. Nekateri vasi kot Gornjo Tribušo, Čepovan in Vojsko pa oskrbujejo z letali — živila jim spuščajo s padali — ker drugače k njim ni mogoče priti. Ponekod je bilo

skoraj vse dela zmožno prebivalstvo zaposleno na cestah in železniških progah z odmetavanjem snega. Večinoma je promet že vpostavljen razen v nekaterih gorskih krajih.

Sneg s plazovi je povzročil več milijard škode. Prizadetemu prebivalstvu so priskočili na pomoč ljudje širom naše države, predvsem pa Slovenije. Delovni kolektivni in drugi prispevajo denarno pomoč, vaško prebivalstvo pa živila.

Našim reševalcem v zasneženih krajih je prišlo na pomoč 30 planincev iz Niša. Svojo pomoč pa je ponudilo tudi 100 planincev iz LR Srbije. Nevarnost namreč še ni odstranjena, temveč se bo s toplejšim vremenom, ki bo sprožilo nove plazove, še povečala. Vsled tega se prebivalstvo iz nekaterih ogroženih krajev izseljuje.

Spor zaradi otoka na Muri

še ni rešen

Naša vlada je 18. februarja poslala novo noto madžarski vladi, v kateri poudarja, da ona ni mnenja, da je ozemeljski spor za otok na Muri črtan z dnevnega reda, kakor je to odgovorila madžarska vlada z noto 2. februarja. Nadalje omenja, da madžarska vlada doslej ni pokazala želje, da bi se to vprašanje rešilo na mirnem način, zato ni sprejela predloga, naj bi mešana jugoslovansko-madžarska komisija ugotovila dejansko stanje, to je, čigav je otok, na kraju samem. Zato vztraja še nadalje, da to vprašanje lahko reši le

mešana komisija. Prav tako je predlagala, da ne bi prišlo do podobnih primerov, kot na otoku na Muri, da bi morale obe državi proučiti in obnoviti ali na novo postaviti mejna znamenja, ki so bila za časa okupacije uničena ali poškodovana, kakor tudi na Dravi in Muri, kjer jih vendar izpodjedanjem bregov uničuje. To bi bilo v obojestransko korist, ker bi onemogočalo spore.

Evropska obrambna skupnost

Po sestanku treh zunanjih ministrov Francije, Anglije in ZDA v Londonu, kjer so se sporazumeli z nemškim kanclerjem Adenauerjem o sodelovanju Nemcev v evropski vojski, se je pretekli teden pričelo zasedanje Atlantskega pakta v Lizboni na Portugalskem. Sicer še ni odstranjeno nezaupanje med Nemci in Francozi; toda eni kakor drugi morajo na željo ZDA, pa tudi zaradi lastne varnosti pred Vzhodom, popuščati. Posebno trd oreh v njihovem nesporazumu predstavlja Posarje, ki bi ga Nemci radi ponovno priključili svoji državi; francoska vlada pa izjavlja, da ne bo nikoli dovolila, da bi se ta pokrajina priključila Nemčiji. Zato francoska vlada predlaga »evropeizacijo« Posarja to je, naj postane prvo ozemlje združene Evrope, bodoča evropska skupnost pa naj postavi v Posarju svoje organe.

V Lizboni ima Svet Atlantskega pakta tajne sestanke. Kakor pa so uradno sporočili, so se že porazumeli o bodoči evropski vojski, ki bo do konca leta 1954

štela 1.430.000 mož in sicer 14 francoskih divizij, 12 zahodnonemških, 12 italijanskih in 5 divizij, ki bi jih skupno organizirale Nizozemska, Belgija in Luksemburg. Na čelu obrambne skupnosti pa bo vrhovna upravna oblast sestavljena iz devetih članov. Politično delo pa bo vodil stalen Svet šestih članov in sicer bo vsaka država-članica imel enega zastopnika. Sporazumeli so se tudi, kako bodo krili stroške za oboje: v koliko prispevala posamezna država.

Med tem, ko se spor med Egiptom in Anglijo počasi razvzroča ter upajo, da se bo s pogajanjmi dal rešiti, pa

V KOREJI

ni pravega napredka. Zaradi zavlačevanja pogajanj se silijo različni glasovi Poveljnik ameriške osme armade je izjavil, da vodijo zamotanejšje operacije severnih Korejcev najbrže evropski strokovnjaki, Rusi, in da bodo severnokorejske in kitajske čete gotovo napadle, če premirje ne bo podpisano.

Lanskoletne napake se ne bodo ponovile Le trdne sindikalne podružnice bodo kos svojim nalogam

Na letnem običnem zboru sprejet gospodarski račun

Crensovski zadrudniki so se pred dnevi tretjič zbrali v dvorani prostornega zadrudnega doma, ki stoji kakor velikan sredi preprosto zidanih a priznanih kmečkih hramov. Letošnji občni zbor je privabil domala vso zadrudno družino, nad 20 krepkih mož in žena, poslušati pretehtane besede svojih voditeljev. Zbor je moral odločiti, kako je treba odgovoriti šestim zadrudnikom, ki so pred rokom napisali izstopne izjave. Kopia vprašan je terjala odgovorov. Zadrudniki, ki so sprva tiho prisluškovali poročilu upravnega odbora, so kmalu pregnali molččnost. Razvnel se je živahen pogovor!

Predsednik Utrša je nasmejanega obraza pogledoval po zadrudnikih. Mož, malce nagubanega čela in krepke postave, je vrtal v mislih po preteklosti, ko je s »svojimi« ustanovljal zadrudno, gorokor, toda z vero v zmago zadrudništva. Kdo bi našel prečute ure v temnih nočeh, nasvete, valove, ki so čisto butnili ob zadrudno stavbo, jo potresli a nikdar pokopali. Utrša jim je čvrsto kljuboval, z njim in okrog njega so rastle klice zadrudne misli, iskajoč si varno pot skozi razpoke starega in preživelega kmetovanja v Prekmurju. Tu, pred njim sedijo ljudje iz zadrudne trdnjave, trdno stoječe postojanke sredi otoka privatnikov!

Utrša je poskrbel, da so v zadrugi sejali izbrano sortno seme žita: pšenico »Beltinsko« in »Bankuti« ter rž »Dreger« in »Lodorf«. V poletnih dneh jih je na polju pozdravljalo težko, globoko se pripogibačo žitno klasje. To je bila najlepša nagrada! Potlej je zadruga prodajala semensko žito in z njim zaslovela po daljnji okolici.

Crensovčani so se spomnili na kandske farme, kamor so nekdanj hodili Prekmurci s trebuhom za kruhom. Farma, to ni več povest! Tudi v Crensovcih bodo slej ko prej združili po prostrani ravnini razkropljene krpice zemlje. Potem bo lahko zaropotal traktor, zadrudniki pa bodo pozabili na 130 parcel, ki jim žrejo nepotreben znoj in napore. Lanskim 341 tisočkom bodo pripisali še tolikšno vsoto skupnih dohodkov v poljedelstvu. To bo nekaj za zadrudnike!

Krava pri gobcu molze, je namignil zadrudnik Zunič, kakor bi hotel povedati, da so lani slabo krmili v novem hlevu združeno živino. Možak je dobro meril! Crensovski zadrudniki nimajo ničesar skrivati; ušiva, slabo krmljena in čiščena krava ima skopo vime. Pravi nič ni škodilo, če so izprašali vest bivšemu oskrbniku živine, ki je krave malomarno dovil, da so usušile. Zdaj, na zboru, so zagledali škodo na dlani. Neprijetna je bila zabavljica o »kozji« molznosti 9 zadrudnih krav, ki so dale 4886 l mleka. Velika razlika: 542 : 1200 litrov, se je maščevala in požrla nad 96 tisoč din zadrudnih dohodkov.

Toda še pred zborom so pomislili z napako. Sedaj redijo na površini 50 ha travnikov in pašnikov 4 konje in 30 dobro krmljenih goved. S staležem živine še zdaleč niso zadovoljni. 11 brejih krav jim daje upanje, da bodo kmalu pomnožili število govejih repov. Svinjogojstvo kaže izgubo, predvsem zaradi nizkega staleža svinj. Pičlo izrabljeni prostori v novem svinjaku so povečali proizvodne stroške. Lansko izgubo 152 tisočev din bodo nadomestili z vzrejo odgojov in povečali število zadrudnih svinj.

Živinjoreja se je lani kljub slabostim obnesla in prispevala v zadrudno blagajno nad 300 tisoč din. Toda, tu se ni meja, kjer bi lahko obstali!

Zadrudna zavest ne pride sama od sebe! O tej čednosti, ki naj bi odklovala poslednjega zadrudnika, so govorili na zboru. Kamorkoli so dregnili, povsod jih je vsčipnila. Ali si lahko zamislimo gospodarstvo, na katerem usmerja življenje edinole predsednik? V crensovski zadrugi se je lani tako godilo. Člani upravnega odbora so redko prihajali na seje, še manj pa pomagali, da bi se odkrili slabosti v zadrudnem gospodarstvu. Kako so razočarali zadrudnike člani nadzornega odbora, najvišjega voljenega organa v zadrugi, ko so se na zboru spogledali in se po krajšem molku opravičili, da nimajo ničesar za poročati. Kakor da bi bilo v zadrugi vse v najlepšem redu! Ali so jih zadrudniki zato izvolili, da bi za plutom kritizirali predsednika? Prav je imel možak, ko se je obregnil ob neodpustljivo napako: kritiziral takt, ko si s prstom mignil in pomagal, da bi se razmere popravile! Tega pa nadzorni odbor ni zmoget, saj je moral na zboru priznati, da se ni sestel v preteklem gospodarskem letu.

Zato so tuji pojedli dobršen del zadrudnih dohodkov.

Ko je vroče poletno sonce pripekalo na kosce, so se našli zadrudniki, ki so rajši polegali pod krošnjo košatih dreves. Na senožetih, na polju pri žanjicah, povsod so pogrešali delovne roke! Zadrugi je grozila nevarnost, da bo ostalo žito nepožeto in seno v nemilosti dežja. V stiski je še tako tanka slamica dobra, da se rešiš iz zagate. Na pomoč dospeli privatniki so oteli zadrudno imetje. Odnegli pa so obilno nagrado: 1/3 pridelka sena, 1/2 nakošene otave, desetino žitnega snopja ali 135 tisoč din iz zadrudne blagajne. Tudi kopači zadrudnih goric pri Lendavi so jim po nepotrebnem pobrali 9 tisoč din zadrudnih dohodkov.

Na zboru se je slišalo, da so tega krivi posamezni zadrudniki, ki v času kopl niso hoteli prijeti za motike, izgovarjajoč se, da brez merice vine ne bodo de-

lali. Tako je v vinogradu poleg zadrudnikov delalo 30 najetih kopačev. Prištetimo opisani škodi nad 80 tisoč nepotrebnih izdatkov! Račun je krepko udaril zadrudnike: 207 ali 138 din za opravljeni delovni dan? Obveljala je zadnja; skopo odmerjena vrednost je posledica slabe zadrudne zavesti in discipline posameznikov. Mar ni to koristen nauk za letošnje dni?

Kljub notranjim krčem, ki hromijo zadrugo, ni mogoče zanikati zadrudnih uspehov, otipljivih vsakemu slepcu in tudi nasprotniku zadrudništva. Govej hlev z zmogljivostjo 50 glav, novi svinjak za 100 repov, betonirano gnojnišče, gnojnična jama, lopa za zadrudne stroje in koruznjak, to so simboli prebujanja crensovskih zadrudnikov. Na temelje, ki so jih že postavili, bo treba sezidati vrhno stavbo: sodobno organizacijo dela in zadrudne proizvodne odnose. Zadruga je lani zasadila 0,72 ha travnika s sadikami priznanih sort jablan, okoli zadrudnih zgradb pa sadike oreha, javorja in lipe, ter prodala potrošnikom 61 prašičev in 13 goved v teži nad 8000 kg.

Na zboru so zadrudniki pregledali podatke v letni bilanci in ugotovili nad 2 milijona din zadrudnih dohodkov ter 1.545.525 din izdatkov. Del čistega dohodka so razdelili na sklade: 10% za investicijski sklad, 20% za rezervni in socialni sklad, 8% za sklad obratnih sredstev in 67% ali 389.700 din za plačilo opravljenih delovnih dni. Najeli bodo tudi obratni in investicijski kredit ter izplačali 20% vrednosti v zadrugo izročena inventarja in imetja zadrudnikov.

Crensovski zadrudniki so

prvi v lendavskem okraju sprejeli letošnji gospodarski račun.

Na zboru so pazljivo ugotavljali podatke o postavkah, ki usmerjajo razvoj

POTROŠNIŠKA ZADRUGA — DRŽAVNO TRGOVSKO PODJETJE

Potrošniška zadruga v Soboti ima svojo tradicijo že pred vojno, ko je poslovala pod naslovom »Nabavna in prodajna zadruga državnih uslužbencev«. Kljub hudi konkurenci privatnega kapitala, ki je na vsakem koraku dušil zadrudno misel, si je mlada zadruga uspešno utirala pot ter pridobila veliko članov. Po vojni je bila že v juniju 1945 ustanovljena na ruševinah predvojnega zadruga »Nabavna prodajna zadruga«, ki si je kmalu razširila svojo mrežo po vsem okraju. S širokim »zvojem« splošnih kmetijskih zadrug pa se je v letu 1948 ustanovila sedanja Potrošniška zadruga, ki je vključila v članstvo predvsem mestne in okoliške uslužbenke. Zadruga si je že v prvem letu obstoja zagotovila obstoj ter vključila v članstvo 647 uslužbencev. Postopoma je članstvo raslo, tako da ima zadruga danes nad 1500 članov in okrog 3500 družinskih članov. Ves čas posovanja je imela zadruga v glavnem tli odseke: špecerijo, galanterijo in manufakturo. Poleg vsakdanjega potrošniškega blaga je zadruga nabavljala tudi razni gradbeni material. Samo v preteklem letu je oskrbela potrošnike s 146.000 kosi opeke (strešnikov) in 231 tisoč zidakov, nadalje s 186 tonami cementa, 3000 kg oljnatih barv, 680 kv. m okenjskega stekla itd. V letu 1951 je zadruga nabavila za 64.871.000 din blaga od česar je bilo prodanega za 55.905.000 din. Nabavo blaga je, razen svojih poslov, postrtovalno vodil upravnik Koudila, kateremu je uspelo, da je bila zadruga stalno založena s svežim in okusnim blagom. Iz finančnega poročila je razvidno, da je imela uprava minimalne stroške pri nabavi blaga, saj so uslužbenki, predvsem pa upravnik, izkoristili sleherni prsto vojnjo v Mariboru in drugam. Tako je zadruga med letom ustvarila dobiček v iznosu 476.788 din kar izvira: 85.342 din iz rednih dohodkov, ostalo pa iz razlike med mar-

posameznih panog in gojenje poljskih kultur. Ugotovili so, da se bo obneslo pridelovanje industrijskih rastlin, zlasti sirka, žitaric in vrtnin. Gospodarski račun je pokazal izgubo v svinjereji, ki je nelzoglobna sprico nizkega staleža svinj. Kljub temu določa nad 323 tisoč din zadrudnih dohodkov v letošnjem letu. V ta znesek niso všteli upravne, proizvodne in režijske stroške ter plače zadrudnikov. Torej: čisti zaslužek, ki ga bodo lahko na robu letošnjega leta razdelili med zadrudnike, seveda, če se bodo znebili nizke molznosti krav, nepotrebnih izdatkov in neljubih gostov na senožetih ter zadrudnih poljanah. Gospodarski račun je razvrstil posamezna dela v različne kategorije, za katere predpisuje plačo od 150 do 350 din za opravljeni delovni dan.

Zbor je preretel izstopne izjave šestih zadrudnikov. V razpravi so zadrudniki povedali, da je treba iskati vzroke izstopa v privatnih težavah prosilcev. Posameznim zadrudnikom n. pr. manjkajoč drva, ki se jih služijo pri privatnikih, čeprav je zadruga poklicana, da pomaga svojim članom. Padlo je več pritožb Zbor je odločil, da je treba poiskati vzroke izstopnih izjav in popraviti napake, ki so vplivale na odločitev prosilcev. Nalogo so zaupali novemu vodstvu in Utrši, ki je bil z večino glasov znova izvoljen za predsednika.

Ko smo zapuščali crensovsko zadrudnike, razpoložene, veselo kramlajoče ob žlahtni kapljici, smo med njimi opazili SKRgeta, ki na zboru pasel trmo in upravljeval svojo nevtralnost do zadrudnega zbora. Čeprav je pred kratkim prinesel izstopno izjavo, je nasmejanega obraza kramljal s prijatelji. Njegov pogled nam je dal slutiti, da se bo morda premislil. Ob slovesu so nam segli v roke z željo: »Pridite spet drugo leto, upamo, da boste lahko takrat več pohvalnega napisali o naši zadrugi!«

žami in rabati ter individualnimi stroški.

Zadruga je imela med letom zaposlenih povprečno 15 uslužbencev in sicer upravnika, 10 prodajalcev, enega delavca, dve pisarniški moči in eno vajenka. Delovni kolektiv je ves čas siozno nastopal ter ni bilo opaziti manjkajočih kakih večjih prekrškov. Iz skladov je uprava v letu 1951 odobrila večje in manjše zneske raznim kulturno-humanim ustanovam in društvom. Tako je bilo odobreno ZB 10.000 din, za kulturni dom v Trstu 5000 din, ProstoVOLjnemu gasilskemu društvu v Soboti 10.000 din, APZ v mestu 6000, za onemogel 200 din. Nogometno društvo »Muri« 9206 dinarjev, Ljudski knjižnici 5000 dinarjev. Torej skupno 55.286 dinarjev. Delovni kolektiv je uspešno izpolnil vse naloge, saj je bil plan blagovnega prometa kljub objektivnim težavam (pomanjkanje kreditov) presežen za 63 odst., pozneje zvišan plan pa za 17 odst. Ob zaključku svojega poročila je tov. Hajnshek obrazložil nujno potrebo po preusmeritvi sedanje trgovske mreže, kar zahteva preusmeritev potrošniške zadrug v drž. trgovska podjetja.

Po poročilu upravnega in nadzornega odbora se je razvila živahna in plodna diskusija, ki je v celoti dokazala, da potrošniki v Soboti pravilno pojmujejo nove in odgovorne naloge v naši trgovini. Potrošniška zadruga je vsa leta svoje ga obstoja častno zastopala svoj naslov, to je potrošnike. Poslovanje zadruga bo mogoče preosnovati v trgovsko podjetje brez večjih težav. Članstvo je sprejelo sklep, da se aktiva odnosno dobiček zadruga razdeli sledeče: 40 odstotkov v kulturno-prosvetne namene (sklad vodstva), 30% se uporabi delno za nagrade najzaslužnejšim usluž. 30% (sklad za samostojno uporabo) pa se deloma prepusti novemu podjetju za nadaljnje poslovanje. Po živahni diskusiji so se člani na splošno željo odrekli tudi člamskim deležem, ki znašajo din 225.950, kar člani velikodušno poklanjajo za gradnjo novega kulturnega doma v Soboti. S tem sklepom so člani dokazali, da v celoti razumejo težnje preobnavljanja po kulturnem življenju. Končno je članstvo predlagalo novo ime bodočemu podjetju, ki se bo imenovalo drž. trg. podjetje »Preskrba«.

V prvi polovici februarja je bila v Lendavi letna sindikalna skupščina belih rudarjev. Prisotni so bili zastopniki republiškega odbora rudarjev in predstavniki množičnih organizacij ter ljudske oblasti. Prisotni delegati so kritično ocenili delo svoje sindikalne organizacije in sprejeli več predlogov za izboljšanje vzgojnega dela med članstvom. Posnemamo nekaj misli iz živahne razprave o stanju v sindikalnih podružnicah.

V sredini preteklega leta so reorganizirali sindikalne enote z namenom, da bi se tako izboljšalo delo. Iz prejšnjih pododborov so osnovali sindikalne podružnice vrtnalcev, delavcev eksploatacije, uprave, strojnih delavcev in skladiščnikov. Kakor so na skupščini ugotovili, reorganizacija ni prinesla zaželenih uspehov. Dokaj delavna je bila samo podružnica skladiščnikov v M. Središču, ki se je vsaj zanimala za delovno disciplino na delovišču, zanemarljiva pa je vzgojno delo. Ostale podružnice so zanemarljivo eno in drugo, celo na članarino so rade pozabile. Vodstvo podružnice eksploatacije se po 3 mesece ni sestalo, da ne govorimo o zanemarljenih dolžnostih znotraj organizacije.

Kje so vzroki slabega dela sindikalnih podružnic?

Prvo, kar so ugotovili, je mlačno delo sindikalnega odbora pri podjetju. Na devetih sejah tega odbora so kaj malo govorili o kulturnoprosvetnem delu v podjetju, čeprav njihovo sindikalno kulturnoumetniško društvo kljub izdatni materialni pomoči podjetja ni delovalo. Na sejah so ponavadi le ugotavljali vzroke pasivnosti SKUD, kakor n. pr. da so mladinci in uslužbenki krivi, da se kolektiv na področju kulture nikamor ne premakne. Odtod malenkosten letni obračun SKUD: neustasla dramatska prireditve in nekaj nastopov orkestra na zabavnih prireditvah. Težišče dela SKUD je bilo slej ko prej v prirejanju veselice (8). Ob tej ugotovitvi pa ni mogoče prezreti objektivnih težav (pripadnost delavcev trem narodnostim, oddaljenost delovišč itd.), ki so oteževalo kulturno dejavnost v kolektivu. Izjema, kakor so na skupščini povedali, je sindikalna knjižnica, ki so jo delavci v drugi polovici leta radi obiskovali. Izposojenih je bilo 500 slovenskih, 10 hrvatskih in 4 madžarske knjige. Izbor knjig, zlasti leposlovnih, je skromen, imajo pa precej strokovnih knjig, po katerih pa bralci segajo bolj malo. Potrebno bo poskrbeti za pestrejši izbor knjig, kar so uvideli tudi delegati, in predlagali, da naj uprava in sindikalno vodstvo podpreta knjižnico s potrebnimi denarnimi sredstvi.

Res je, da so na sejah govorili o mnogih in važnih vprašanjih, kakor o organizacijskem delu v podružnicah, pravilniku o plačah delavcev, novem finančnem sistemu, vendar pa so se čisto zaposlili z drobnimi stvarmi, ki ne spadajo v delokrog sindikalne organizacije. Na treh sejah so n. pr. razpravljali o nakupu krompirja, drv in drugih potrebščin za delavce, dasiravno so imeli v podjetju več trgovskih poslovalnic, ki bi morale prvenstveno skrbeti za preskrbo članov kolektiva. Sindikalno vodstvo je bilo čisto razdeljevalec raznovrstnih dobrin, v manjšem obsegu »trgovsko podjetje« za posebno kritične potrebe. Namesto, da bi uveljavilo svoj vpliv na trgovsko osebe in ga usposobilo za prožno trgovanje,

ki so se člani na splošno željo odrekli tudi člamskim deležem, ki znašajo din 225.950, kar člani velikodušno poklanjajo za gradnjo novega kulturnega doma v Soboti. S tem sklepom so člani dokazali, da v celoti razumejo težnje preobnavljanja po kulturnem življenju. Končno je članstvo predlagalo novo ime bodočemu podjetju, ki se bo imenovalo drž. trg. podjetje »Preskrba«.

se je samo lotilo trgovanja. V nemar pa so puščali kopico nerešenih vprašanj, kot vzgoje in delavske zaštite. Razumljivo je, da potem uspehi sindikalnih podružnic niso mogli biti zadovoljni.

Lani se je navzlic slabostim povečalo število članstva. V sindikatu je organiziranih 93% vseh delavcev in nameščencev. Medtem ko so zabeležili znaten porast članstva v primerjavi z letom 1950, pa ne morejo biti zadovoljni s plačevanjem sindikalne članarine. Nazadovani so zlasti v drugi polovici leta; odborniki sindikalnih podružnic namreč niso dovolj skrbeli za pobiranje članarine, temveč so vse dolžnosti prevahili na izvoljene blagajnike. Zato je plačilo članarino le 1047 članov.

Na skupščini je bilo mnogo povedane o zaščiti dela. Lani so imeli v podjetju 12 težjih in 238 lažjih nezdov, ki so z vsakodnevnimi obolenji terjale izgubo 24.545 delovnih dni ali povprečno 16 dni letno na delavca. Često so krivi nesreč sami delavci; zato bo potrebno, da na množičnih sestankih pojasnijo delavcem posledice nezdov ki krnijo rentabilnost podjetja in škodujejo vsem delavcem. O zaščitnih ukrepih bo treba poučiti zlasti mlajše delavce. Neupravičene izostanke so precej zmanjšali. Lani so nasteli 1655 plavh, kar je še vedno visoka številka, vendar trlikrat manjša od one v letu 1950.

Člani sindikata so sodelovali pri prostovoljnem delu pri popravilu cest, preseljevanju skladišča v Petišovce, pospravljanju in pobiranju po deloviščih raztresenega materiala in so opravili 3200 delovnih ur. Lani je bilo v podjetju proglašeni 86 delavcev za udarnike. Prezidij Ljudske skupščine FLRJ je odkloval 30 delavcev z Medaljo dela, vrtnalnega mojstra Džura Premoža in upravnika strojne delavnice Slavka Duljana pa z Ordenom zaslug za narod. Med prozvodnimi brigadami se je zlasti odklovala vrtnala brigada Franca Gerencerja, ki je izvrtala 1 vrtno v 25 dneh in dosegla jugoslovanski rekord. »Gerencerovci« so presegli letni načrt za 35%. Predsednik slovenske vlade tov. Marinko je podaril Gerencerju zlato uro in poslal brigadi pohvalno pismo. Ko so slavili pomembno zmago ob vrtni, je podjetje obdarilo brigado z delovnimi oblekami, čevlji, dežnimi plašči, sekretar Okrajnega partijskega komiteja iz Lendave pa je izročil vsakemu delavcu po 2000 din nagrade. Gerencerjevi ljudje so ponos kolektiva belih rudarjev!

Sindikalno vodstvo je organiziralo lani šest izletov v znane letovišarske kraje. Med udeleženci je bilo 435 članov sindikata. Med zaslužene delavce je podelilo 200 tisoč din denarnih nagrad. Kolektiv je tekmoval v čast 10. obletnice naše ljudske Armade s sindikalno podružnico okrajnih uslužbencev v športnih disciplinah. Zmagal je v odbojki, v teku na 100 m in pri metanju granate ter ustanovil strelsko družino, kegljaški, šahovski in odbojkarški klub s 60 člani. V tem tekmovanju si je priboril dve pohvalni diplomi.

V razpravi je vzkliko več koristnih predlogov. Ko so delegati preretali delo svojega sindikalnega vodstva in trdo prijeli nekatere malomarne odbornike, je bilo laže pogledati v prihodnost. Sprejeli so sklepe, ki se dotikajo življenja delovnega kolektiva. Med njimi so najvažnejši: izboljšanje sindikalnega dela na kulturnem področju, gospodarsko-politična vzgoja članov in osamosvojitve sindikalnih podružnic. Sprejeli so tudi tekmovanje v delavskem upravljanju. V kratkem bodo izdelali tekmovalni načrt. Junak dela Gerencer je na skupščini napovedal tekmovanje vsem proizvodnim brigadam v podjetju ter objubil, da bo njegova brigada izpolnila letni načrt v letošnjem letu do dneva republike. -ok-

Iz spominov naših žena

Pred nami je 8. marec, praznik žena. Ta dan bomo tudi letos proslavljali po vsej domovini. Podjetja, ustanove, dijaški domovi, sindikati in še številne druge ustanove in društva pripravljajo dostojne proslave in cilju čim bolj slovesno praznovati ta dan. Ob tem velikem prazniku bo prav, da se spomnimo na številne žene, matere, ki so v času najtežjih dni našega ljudstva sledile klicu svoje patriotske zavesti, ki je ni bilo mogoče ukloniti z mučenji, umori, koncentracijskimi taborišči. Zato se spomnimo na vso težko in herojsko pot žena-bork, se ustavimo ob grobovih in počastimo spomin trpljenj naših žena v koncentracijskih taboriščih.

V tej želji bo tudi naš list objavljval spomine naših žena, ob katerih pa bo marsikatera žena videla svojo lastno usodo in trpljenje.

Sla ka pripoveduje

Bilo je kakšen mesec pred zlomom stare Jugoslavije, ko sem prvič prišla na sestanek. Takrat sem šele nejasno dojemala veličino borbe, ki jo je pripravljala naša Partija. Na sestanku so bili sami stari komunisti, od katerih je večina padla že v letu 1941. Po razpadu stare Jugoslavije so postajali naši sicer strogo konspirativni sestanki vse pogostejši. Postala sem vnet pristajač OF, katere naloga je bila pridobivanje novih članov, zbiranje materiala in hrane za prve partizanske edince itd. Začela sem z delom med mladino. V kratkem času sem pritegnila okrog sebe vso mladino v mestu, predvsem iz vrst Sokola. Delo je rodilo prve sadove. Mladina je zbirala material ter se utrjevala v mladinski organizaciji. Med tem časom sem se vključila v »tehniko«, kjer smo takrat na ciklostil razmnoževali »Slovenskega Poročevalca«. O pomenu organizacije OF so nam razlagal tov. Jože Boršner,

Mavrič Slava

Anica Ivec in drugi borci. Moje delo so prekinili Italijani, ki so me v letu 1942 prijeli in zaprli; vendar sem bila vsled pomanjkanja dokazov kmalu izpuščena na svobodo. Po vrnitvi iz zaporov se je moje delo podvojilo. Kmalu pa sem uvidela, kakor tudi moji tovariši, da italijanske oblasti zasledujejo moje delo, zato sem leta 1942 stopila v NOV.

MOJE SREČANJE Z BELOGARDISTIČNO PATROLO

Takrat sem delala na terenu kot članica okrajnega mladinskega komiteja SKOJ-a. Bil je topeh avgustovski večer 1943, ko smo se domenili s tovariši, ki so delali v rajonu Gradec, da gremo v bližnjo vas Otok ustanoviti novi aktiv SKOJ. Vasica leži tik ob Kolpi, zato smo si obetali lep večer. Bil smo štirje. Jaz, dve tovarišici in tov. Tonček, kateri je bil ranjenec iz Cankarjeve brigade ter je tisti čas pomagal terenskim aktivistom. Klub gostim sovražnim postojankam smo se srečno vtihovali v vas, kjer nas je za pričakovala mladina. Sestanek je bil izredno živahen, tako da smo po ustanovitvi aktivna celo zapeli nekaj partizanskih pesmi in nastopili z recitacijami. Ura je šla že proti enajsti, ko smo se zadovoljni vračali v bunker sredi gozda, ker smo se čez dan zadrževali. Noč je bila lepa, od Kolpe je božal topeh veter.

Med veselim razpoloženjem pa nas nenadoma presenetil gromki »Stoj!« Na poziv »kdo tam?« sem odgovorila »Partizani«. Bila sem namreč trdna uverjena, da smo trčili na našo partizansko patrolo. Komaj pa sem dobro izgovorila, že je od vseh strani zagrmelo. Prva toča krogelj nas ni podrla. Bil smo sami, pred nas pa do 200 oboževanih belogardistov. Nagonsko smo se razkropili. Tode kam? Pred nami belogardistične zasede za nami Kolpa. Ostala sem sama s tovarišico Mimico Nagonska sva se umaknili v vodo, do čim so belogardisti vse križem streljali. Stali ali bolje čepeli sva do vrtu v

vodi, videč da je le v skrajni pazljivosti rešitev. Belogardisti se niso umaknili. V premočena telesa je polagoma lezel mraz, zobje so sklepetali. Minila je ura, dve, tri, nič! Upali sva, da bo naju morda rešila kako partizanska patrola, ki bo pregnala belogardiste. Toda ničesar takega se ni zgodilo. Okrog štirih zjutraj se je skrila luna za oblake, kar sva spretno izrabili ter preplaval Kolpo. Playala sem težko moja partizanska uniforma me je težila kot svinec. Končno sva le srečno prešli čez ter se napolnili v bližnje vasi. Previdno sva spraševali, če jim je kaj znano o usodi Tončka in tovarišice Katicice, katera sta se nam ob priliki napada izgubila. Zvedeli pa sva žalostno vest. Katicico in Tončka so belogardisti zjutraj ujeli na obrežju Kolpe, ter ju po mučenju odvedli s seboj v postojanko Metliko. Tu so ju mučili na vse načine, hotele izvedeti kaj več o partizanih. Bilo pa je vse zaman. Katicica in Tonček nista izdala ničesar, čeprav si je Tonček moral ogledati izkoptano jama, katero so mu namenili. Ni imel kaj priznati domačim izdajalcem, razen prezira, ki jih je spremljal do poslednje ure, dokler mu niso zlomili rok ter ga nato ustrelili. Katicica pa so odpeljali v nemška koncentracijska taborišča, od koder se je po osvoboditvi vrnila vsa bolnana domov. Nikoli ne bo pozabljene zločin nad partizanom Tončkom in nad nešteto partizanskimi borci, katere so izvršili domači izdajalci-belogardisti. Tonček pa nam bo ostal vedno v najlepšem spominu kot borec za svobodo slovenskega naroda.

VESTI IZ OBMURSKIH KRAJEV

4 leta strogega zapora in povračilo 313.000 dinarjev

Pretekli teden se je končala razprava proti uslužbencu bivšega okrajnega podjetja Živinoodkup Ernestu Kuharju. Preiskava je trajala od avgusta 1951, ko se je po ukinitvi odkupov razformiralo podjetje Živinoodkup in je bil Ernest Kuhar premeščen na podjetje za odkup prostih viškov pri OZ KZ. V tem času so prišli uslužbenci imenovanega podjetja na sled goljufijam Ernesta Kuharja, ki je nekaj časa ponarejal potrdila za dviganje bonov, naslovljene na poedine kmete. Od marca do avgusta 1951. leta je dvignil s ponarejenimi bloki 142.000 bonov, katere je prodajal — kot je sam izjavil — raznim ljudem v Mariboru in drugod. Po likvidaciji Živinoodkupa je imel pri sebi še večjo količino ponarejenih potrdil, glasečih se na kmete, ki so oddajali blago. S temi potrdili je po premeščitvi še prihajal v podjetje, ki je bilo v likvidaciji in dvigal bone s pojasnilom, da so ti kmetje, na katere se glasijo potrdila, njegovi znanici in so ga zaprosili za uslugo.

S svojim neprenehnim pijačevanjem, s čestim nakupovanjem večjih količin

vina v prodajalni »Delikatesa« (po 10 buteljki na dan), z nakupovanjem večjih količin cigaret po vseh trafikah pretežno na bone, je opozoril nase uslužbenca Živinoodkupa. Na podlagi teh opažanj so pozorneje pregledali poslovanje in kmalu ugotovili, da so vsi kmetje, za katere je prejel Ernest Kuhar bone, prejeli bone že ob oddaji. Tako je bilo razkrito njegovo nepošteno delo in je bil aretiran.

V preiskavi je le toliko priznal, kolikor mu je bilo dokazano. S točnim pregledom knjig podjetja Živinoodkup je bilo dognano, da je v času od marca do avgusta 1951 dvignil na ponarejene bloke 180.000 bonov. Trdovratno se je branil priznati, toda na razpravi pred okrožnim sodiščem v Mariboru je pod težo dokazov priznal in prošil za milostno kazen, sklicujoč se na nepremišljeno mladost in slabo družbo, katera ga je izkoriščala in vzpodbujala k špekulacijam.

Sodišče mu je prisodilo 4 leta strogega zapora in povrnitev škode podjetju v znesku 313.000 dinarjev.

Peršetinci

V prostovoljno gasilsko društvo Sv. Tomaž spadata gasilski četi Koratiče in Peršetinci. To društvo je imelo v letu 1951 prav lepe uspehe, o katerih so se pomenili tudi na letni skupščini. Skupaj sta imeli dve četi 34 vaj. Društvo šteje skupno 153 članov. Skupščina je sprejela osem mladincev. Skupno so naredili člani in članice društva 912 udarniških ur pri delu na cestah, v pomoč delovni zadrugi in pri gasilskem domu.

Vkljub temu da sta se četi Koratiče in Peršetinci v celem ljutomerskem okraju najbolje razumeli v skupnem društvu, sta se po novih gasilskih pravilih vendar ločili in bosta v bodoče dve samostojni društvu.

Po skupščini je bilo izpraševanje gasilcev. Predavatelj tov. Janko Kukulj jih je na tečaju prav dobro pripravil, kar so dokazali z dobrimi strokovnimi odgovori. jb.

Pojasnilo

V 7. številki našega lista smo poročali o Stefanu Krenosu iz Pužavca, ki je izprede gostilne ukradel dvočlovek. Ker je več enakih imen, dodajemo, da je navedeni po poklicu mlinar in stanuje na števil. 9.

Ljudska univerza na naših vaseh

Lipovci. Izobraževalno delo vidno napreduje; predavanja Ljudske univerze so dobro obiskana. Prvi obiskovalci so bili odborniki OF in KLO. Pozneje, ko smo ustanovili krajevni odbor za organizacijo predavanj, ki je danes prevzel nalogo iniciativnega odbora za organizacijo izobraževalno-umetniškega društva, so na predavanja začeli prihajati tudi ostali kmetje. Tako se je število poslušalcev neprenehoma večalo. Od 18 se je dvignilo 100. Na zadnje predavanje, ki ga je imel sodnik tov. Horvat, je prišlo okrog 100 ljudi. Istočasno se je poživelo tudi umetniško delo. Tako je naša igralska skupina pripravila dve odskri prireditvi. S prvo je gostovala tudi v Beltincih, a preteklo nedeljo je ponovno nastopila doma z novo nastudirano igro. Vse to, skupaj s krajevnim ljudsko knjižnico, ustvarja zelo dobre pogoje za ustanovitev društva, katero bomo v kratkem tudi ustanovili.

Slatina Radenci

Radenski krajevni ljudski odbor je mobiliziral za odstranjevanje snega letnike 1921 do 1935. Pozivu so se odzvali mladinci in mladinke stoo odstotno. Odstranjevali so sneg z glavne ceste in ob železniški progi na odseku Sratovec—Hrastje-Mota. Vse nevarnosti visokega snega so bile pravočasno odstranjene. V času snežnih padavin je bilo porušeno otrešje stanovanjske hiše v Sratovcih ter eno gospodarsko poslopje v Radenskem vrhu. Hujših nesreč ni bilo.

Volitev v občinske odbore Fronte so bile od 24. t. m. z uspehom izvedene. Udeležba na volitvah je bila zelo dobra. V Radencih je volilo 198 volivcev. Številno frontovcev je v zadnjem času naraslo. Delo tega vaškega odbora je oživelo, odkar ga vodi predsednik Divjak in sekretar Filsar. V kratkem času mandatne dobe so storili več, kakor prejšnji odbor dve leti. Po volitvah so frontovci radenskega odbora sprejeli sklep, da bodo imeli od sedaj mesečno redne množične sestanke ter da se jih bodo tudi zanesljivo udeležili. Do polovice meseca marca bodo na tekočem s trimesečno članarino za leto 1952. Tako ko bo izginil sneg, bodo dali pobudo za popravilo krajevnih cest.

Peskovci

Tudi v najmanjšem kraju v Prekmurju skrbijo za primerno razvedrilo vaščanov. Pod vodstvom tov. Kočarja, šolskega upravitelja v Adrijancih, je dramatični odsek gasilskega društva Peskovci pred kratkim uprizoril trodejanjo »Jurij Tepček«. Igrali so v šoli v Adrijancih. Občinstvo je prireditve obiskalo v velikem številu in pokazalo mnogo zanimanja. Z igrjo bodo gostovali tudi v Križevcih in drugih krajih na Goričkem.

Zgrehen cilj

Fantič se je veselil svojega rojstnega dne. Skrbna mati v daljnem mestu mu je pripravila nekaj daril: lepo mladinsko knjigo, košček klobase in nekaj sladkih rozin. Vse to je spravila v aktovko. Popotni človek jo je vzel s seboj, da jo izroči fantu. Ko je izstopil iz vlaka, pa je pozabil aktovko v vagonu. In darovi za rojstni dan so potovali sami dalje. Pa ne dolgo; kmalu se jih je »sumili« potnik, ki je z njimi izginil neznanokam. Če bi bil pošten, bi aktovko brez lastnika predal spredovniku in darila bi lahko prispela na pravi cilj. Tako pa — kdo ve, koga so razveselili. Ubogi fantič pa je za svoj rojstni dan ostal brez mamičnih daril.

»Revež« se je pritožil

V Globoki se je pritožil proti krajevnim davčni komisiji srednji posestnik Leopold Kermek, češ da mu je odmerila previsoko dohodnino za leto 1951. Kermek se v Globoki šteje med premožnejše kmete, saj poseduje nad 5 ha zemlje, od tega 0,77 ha vinograde. Davčna komisija je po prijavi dohod-

kov izračunala 240.000 dohodnino ter po davčni lestvici predpisala 55.200 dinarjev davka.

Kakor kaže, Kermek ni prijavil veliki del dohodkov in ga je vsled tega davčna komisija preizkušala obdavčila. Za to imamo sledeče dokaze: Prav to dni se je Kermek pogajal z Jakobom Biberžnikom iz Robadja za vinograd, kateremu cena je bila takrat 180.000 d.n in mu je že 36.000 din zaaral, da vinograde ne bi prodal drugemu. Vendar do te kupčije ni prišlo. Lastnik vinograde Biberžnik je prodal vinograd drugemu, gotovo po ugodnejši ceni. Zanimivo pa je, da je Kermek potem grozil s sodiščem Jakobu Biberžniku, čeprav dobro ve, da je prekupčevanje zemlje prepovedano.

Ljudje se upravičeno sprašujejo, od kod Kermeku toliko denarja. Kljub temu pa si lasti pravico pritožbe proti davčni odmeri, v kateri navaja, da nima denarja za najnujnejše domače potrebe in da si je celo četrti akontacije v lanskem letu moral sposoditi. Sin o Leopolda Kermeka je odbornik KLO Globoka. Najbolj aktiven odbornik je bil le takrat, ko so predpisovali obvezne oddaje in davke na kmečkih gospodarstvih. Saj je tudi razumljivo, zakaj

Planinsko društvo v Murški Soboti priredi 15. marca

planinski ples

v restavraciji »Zvezda« v Murški Soboti. Dostojne maske in planinske obleke zaželeno. — Volitev najlepše planinke, godba, ples, bar, jedila in pijača. — Vabljeni člani in vsi prijatelji prirode!

Odbor

MESTNO REMONTNO PODJETJE MURSKA SOBOTA

prevzame večja in manjša popravila in tudi zidanje novih gradb v mestu samem in na vaseh po najnižjih cenah.

Vse interese naprošamo, da se oglašijo in pozanimajo na Mestnem remontnem podjetju, Murška Sobota, Trg Zmaga, novi blok.

ZAHVALA

Ob tragični smrti mojega dragega moža in očeta dveh otrok

Aleksandra Severa

se prav iskreno zahvaljujemo vsem, ki so mu v boleznih stali ob strani in mu pomagali, vsem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo OK KPS, ki je organiziral tako lep pogreb, sindikalnim in množičnim organizacijam iz Murške Sobotice, Pucovec in Gornje Lendave, godbi, darovalcem vencev, govornikom za poslovne besede ob njegovem grobu in sploh vsem, ki so stali z nami.

Zalujoči:
Zena, sinova in ostalo sorodstvo.

MALI OGLASI

Beseda: navadni tisk 4 din, debeli tisk 5 din. Za pismeno dajanje naslovov je priložiti v pismu 20 din v znakah. — Oglase sprejema in daje pojasnila uprava Ljudskega glasa M. Sobotica, Trg Zmaga št. 5/II.

ZAKONSKO SPALNICO, popolno novo, iz orehove korenine, prodam. Poizve se v gostilni v Križevcih, Prekmurje.

RAZVELJAVLJAM izgubljen delavsko knjižico, izdano na Poverjenstvu za delo v M. Soboti, na ime Baleb Jožefa Ernest, Stanjevci, p. Gornji Petrovci.

ZAGO za vse vrste žaganja, v dobrem stanju, proda Stefan Dervarič, kolarstvo, Vadarci, p. Bodonci, Prekmurje.

KUPIMO KOVAŠKI MEH in nekaj kovaškega orodja v uporabnem stanju. Ponudbe dostaviti na Zadrugi sklad Murška Sobota.

Najmlajši lendavski igralci

Malčki lendavskega otroškega vrta so pred dnevi nastopili na odru z ljubko otroško igrico »Pepečica«. Igrico je pripravila in režirala vzgojiteljica Klara Dobošičeva. Nepristranski gledalci, zlasti očetje in mame, so presenečeno občudovali smelost in rutino podajanja vlog malih igralcev. Junaki treh prizorov so bili: Princ — 5-letni Boris Pelko, Pepečica — 4-letna Klarica Vidova, mačeha — 6-letna Slavica Hajdinjakova, Micka, Bogdanček, Seka in vsi dvorjani ter natakariji. Igrica je doživela 3 predstave s 300 gledalci.

V preteklem tednu je priredilo vodstvo Ljudske univerze v Dolnji Lendavi zanimivi predavanji: ing. Spevak je predaval o elektriki in elektrifikaciji naše dežele, dr. Krasnik pa o higieni in čistoči v gostlinah, hotelih in trgovskih lokalih. Slednje predavanje so množično obiskali trgovci, natakariji in obrtniki mesta.

Frontovci Cankove so sklenili ...

Na prvi seji je VOOOF Cankova odobrila program dela za prvo četrtletje letošnjega leta. Dobro sestavljen program, primeren za domače prilike, so proučili na seji; kajti od dobrega programa je odvisno delo. Program je obsegal sledeče:

Vaški odbor, kakor tudi vsi člani OF, je dolžan pomagati pri organizacijski utrditvi sekcije žena pri VOOOF. Tako bomo zajamčili, da bo sekcija žena kos svojim nalogam, predvsem pri vzgoji otrok, pa tudi žen samih. Fronta mora poskrbeti več strokovnih predavanj izrecno za žene.

V pripravah za volitve občinskega ljudskega odbora je dolžnost slehernega člana sodelovati pri izbiri kandidatov.

Naš cilj mora biti, izbrati ljudi, ki bodo sposobni zastopati delovno ljudstvo v ljudskem odboru. Dosledno bomo morali zastopati stališče Fronte in pojasnjevati nesmiselne reakcionarnih parol, če bi se pojavile. Z dobrimi pripravami bomo lahko zajamčili stoo odstotno udeležbo pri volitvah.

Gradnja zadrugnega doma, kar bomo nadaljevali v marcu, bo zahtevala precejšnji napor. Zato mora vse prebivalstvo, predvsem pa frontovci, sodelovati pri gradnji s prostovoljnimi delom pri kopanju in prevozu peska in gramoz. Odborniki bodo vsak na svojem sektorju poskrbeli za čim boljši odziv prebivalstva.

Frontovci ne smejo zanemarjati občnega zbora KZ. Da bi zajamčili dobro vodstvo v KZ, moramo razmišljati o kandidatih za upravni in nadzorni odbor. Fronta bo KZ pomagala pri ustanavljanju raznih gospodarskih odsekov in odborov (strojni, živinorejski in poljedelski itd.). Kontrola nad delom uslužbencev KZ ni le dolžnost uprave in nadzornega odbora, marveč vseh članov, predvsem pa še slehernega člana OF. Z dajanjem primernih predlogov in pravičnim usmerjanjem lahko dosežemo takšno poslovanje, ki bo koristno vsemu ljudstvu.

V zvezi s pismom CK KPS in nakanami potrebami po izobrazbi našega ljudstva naj sleherni član Fronte obiskuje predavanja Ljudske univerze. Za svojo izobrazbo pa naj skrbi tudi z branjem knjig, katerih je dovolj na izbiro v domači knjižnici. Čeprav bo sedanjí načrt Ljudske univerze predavanj predvidoma izrpan v marcu, bomo nadaljevali s predavanji in si pomagali z lastnimi predavatelji predvsem iz učiteljskih vrst. Učitelji-mladinci pa bodo še bolj skrbeli za vzgojo naše mladine z raznimi vzgojnimi predavanji. Nujno je, da na predavanja prihajajo tudi državni in zadrugi nameščenci, ki so doslej za svojo izobrazbo, kakor se je opazilo, najmanj skrbeli. Ti, ki imajo dnevni stik z ljudmi, morajo naš družbeni razvoj najbolj poznati.

Iznajdljiva mladina v Kamenščaku

Letošnja zima je dala mnogo prilike za udeleževanje naše mladine v zimskem športu. Mladina pa danes ni zadovoljna s samim sankanjem ali smučanjem. Zato so si mladinci na Kamenščaku naredili primitivno skakalnico, katero s pridom uporabljajo. Enostavno so stlačili sneg v dva metra visok odskočni jez, na katerem so dosegli prav lepe uspehe. Najboljši med mladinci je bil v skokih Mirko Prelog, ki je dosegel na tej primitivni skakalnici dolžino dvajsetih metrov. Sledili so mu Nande Gregorinčič, Franček Pihler, Jožko Blagovič in drugi.

Gotovo bi se na Kamenščaku dala narediti mnogo boljše skakalnice, ki bi služila tudi ljutomerski mladini. Pod strokovnim vodstvom bi naša mladina lahko v zimskem času mnogo pridobila v spretnosti smučanja in skakanja. jb.

Dobro uspela dramatska prireditev

Prostovoljno gasilsko društvo pri Sv. Ani v Slov. Goricah je eno izmed najaktivnejših gasilskih organizacij, ki mnogo dela na ljudsko-prosvetnem polju, zlasti v dramatski dejavnosti. Preteklo nedeljo so anovski gasilci uprizorili Nušičevo igro »Navaden človek« ter v to vključili pripovedovanje Prleške Micke in Pohorskega Frančka iz Maribora. Vse točke so bile dobro podane v splošno zadovoljstvo številnih gledalcev. Omenjeno društvo bo spomladaj gradilo nov gasilski dom, ki bo najmodernejši v okraju.

Uspešni gospodinjstvo kuharski tečaj

Poleg štirinajstih izobraževalnih tečajev imajo brezdvomno najboljši gospodinjstvo-kuharski tečaj v Negovi, ki ga redno poseča po 30 mladinc. Tečaj je organiziral marljivi upravitelj tov. Milan Lah in njegova žena, ki posveča praktičnemu poklu mnogo truda in skrbi. Drugi dober tečaj je na Ledine-

Besede naših bralcev

Na zboru zadrugnikov so kritično ocenili delo predsednika

Nedavno so imeli v Benediktu redno letno skupščino tamkajšnje KDZ »Tihomir«, na kateri so pregledali delo zadruge ter ugotovili, da to v preteklem letu ni bilo povsem zadovoljivo. Kakor so ugotovili, je največji del krivde za slabosti bil pri upravnem odboru, na čelu s predsednikom Slavkom Klobaso. Zadruga zemlja je bila slabo obdelana in prečesto slabo gnojena, vsled česar je bil zelo nizek hektarski donos. Odnos predsednika Klobasa do zadrugnikov je bil prečesto diktatorski, saj se je posluževal celo pretepanja. Razumljivo je, da to ni vplivalo navdušujoče na člane zadruge.

Lanskoletni delovni dan je znašal v zadrugi 119 din. K temu je pripomogel dober vinski pridelek in uspešno vodena vrtarjenja. Porast vrednosti delovnega dne na 119 din od predlanskih 70 din je nastal zaradi višjih cen pridelkov. Vendar bi lahko bil zaslužek

Kako se zasluži nagrada?

Ali veš, kako na maskaradi TD M. Sobotica maska lahko pride do nagrade? Tako, da je ob 23.30 prišel prijatelj maske k ocenjevalni komisiji in prisostvoval seštevanju glasov. Ker ni bilo zadovoljivega števila, je kar pri komisiji kupil za več stotakov listkov in jih v isti sobi v kotu sam izpolnil s številko njemu simpatične maske ter jih oddal komisiji. Originalne maske, ki so navduševale in zabavale družbo pa so Jobile po milosti komisije zadnjo nagrado, ali je sploh niso dobile. Ali je to pravilno in pošteno? Ni, to je priznal tudi član komisije, toda njim se je slo za stotake. Pa bo le treba upoštevati ljudsko mnenje, kajti ljudje si želijo za svoj denar pošteno zabavo.

Besede naših bralcev

Na zboru zadrugnikov so kritično ocenili delo predsednika

Nedavno so imeli v Benediktu redno letno skupščino tamkajšnje KDZ »Tihomir«, na kateri so pregledali delo zadruge ter ugotovili, da to v preteklem letu ni bilo povsem zadovoljivo. Kakor so ugotovili, je največji del krivde za slabosti bil pri upravnem odboru, na čelu s predsednikom Slavkom Klobaso. Zadruga zemlja je bila slabo obdelana in prečesto slabo gnojena, vsled česar je bil zelo nizek hektarski donos. Odnos predsednika Klobasa do zadrugnikov je bil prečesto diktatorski, saj se je posluževal celo pretepanja. Razumljivo je, da to ni vplivalo navdušujoče na člane zadruge.

Lanskoletni delovni dan je znašal v zadrugi 119 din. K temu je pripomogel dober vinski pridelek in uspešno vodena vrtarjenja. Porast vrednosti delovnega dne na 119 din od predlanskih 70 din je nastal zaradi višjih cen pridelkov. Vendar bi lahko bil zaslužek

Kako se zasluži nagrada?

Ali veš, kako na maskaradi TD M. Sobotica maska lahko pride do nagrade? Tako, da je ob 23.30 prišel prijatelj maske k ocenjevalni komisiji in prisostvoval seštevanju glasov. Ker ni bilo zadovoljivega števila, je kar pri komisiji kupil za več stotakov listkov in jih v isti sobi v kotu sam izpolnil s številko njemu simpatične maske ter jih oddal komisiji. Originalne maske, ki so navduševale in zabavale družbo pa so Jobile po milosti komisije zadnjo nagrado, ali je sploh niso dobile. Ali je to pravilno in pošteno? Ni, to je priznal tudi član komisije, toda njim se je slo za stotake. Pa bo le treba upoštevati ljudsko mnenje, kajti ljudje si želijo za svoj denar pošteno zabavo.

Nekaj misli o šolstvu v okraju Murska Sobota

(Nadaljevanje s 1. strani)

Uspehi teh ukrepov za vzgojo kadra niso izostali, saj je večina mlajših tovaršev, ki so izšli iz tečajev naredilo predhodne diplomske, nekateri pa tudi že strokovne učiteljske izpite. Ravno tako se pridno izpopolnjujejo tovarši na madžarskih manjšinskih šolah. Izmed 14 tovaršev, ki so končali pedagoški tečaj v madžarskem jeziku 1950 leta v Murski Soboti, jih danes poučuje na madžarskih manjšinskih šolah v okraju Murska Sobota in Dolnja Lendava 11. Od teh je že 10 polagalo učiteljski diplomski izpit.

Kljub vsemu pa ostaja še mnogo problemov, ki zahtevajo nujne rešitve in temeljitega dela Sveta za prosveto in kulturo pri OLO šolskih svetov in pri KLO, krajevnih ljudskih odborov, staršev, učiteljev in ostalih činiteljev, ki jim mora biti vzgoja mladine pri srcu in so dolžni zanjo skrbeti.

Odprto ostane še vprašanje preostalih enorazrednic

O tem je bilo mnogo govora na zadnjih sektorskih konferencah učiteljstva, kakor tudi na prej omenjenem upraviteljskem tečaju. Učiteljstvo je mnenja naj bi se enorazredne šole v bodočih občinah združile pod eno upraviteljstvo, seveda kjer je to mogoče, na eno izmed šol v krogu s polmerom 3 do 4 km pa naj bi se vsolali vsi učenci višjih razredov. Te šole naj bi se izbrale tako, da bi se tam v bodoče lahko ustanovila tudi nižja gimnazija. S tem bi odpravili slabo stanje po nekaterih enorazrednih šolah, kjer je v nekaterih višjih razredih zelo malo učencev, po dva trije; v sedmem razredu pa tudi samo po eden. Ti učenci so zaradi tega priključeni nižji skupini in so tako oškodovani za znanje višjih razredov. S tem prešolanjem višjih razredov bi se zboljšali tudi pogoji za delo v nižjih razredih, kjer iščejo naši učitelji tudi nove metode dela. Pri tem sta jim v veliko oporo in pomoč oba kraljeva prosvetna inšpektorja tov. Horvat in Pajtlar. (Tov. Horvat ima v svojem sektorju tudi eno poskusno šolo.) Tako prešolanje višjih razredov bi bilo tudi v duhu novega zakona o osemletnem šolanju, kakor je iz projekta razvidno.

Do konca se bo morala izvesti tudi razlastitev šolskih poslopij

Ki so bila po večini last posameznih verskih občin. Bodoči občinski ljudski odbori bodo morali bolj skrbeti za vzdrževanje šolskih poslopij, kar so nekateri dosedajni krajevni ljudski odbori zanemarjali.

Najteže pa ostane še zmeraj vprašanje učiteljskega kadra. Trenutno manjka v okraju 26 učiteljev osnovnih šol, če pa pristejemo še bolne in tovarišice na porodniškem dopustu, presega to število 35 učiteljev. Zelo veliko pomanjkanje je na nižjih gimnazijah; na popolni gimnaziji in učiteljsku v Murski Soboti tudi niso rožnate razmere.

Strokovno so se naši učitelji, kakor smo videli, pridno izpopolnjevali. Tudi ideološki študij ni bil zapostavljen, vendar bo ideološki prevzgoji prosvetnih delavcev, kakor tudi ideološki vzgoji mladine treba v bodoče posvetiti več pažnje kot do sedaj. To nam je pokazal zadnji tečaj za upravitelje in konferenca prosvetnih delavcev članov Komunistične partije, ki jo je sklical Okrajni komite KP v Murski Soboti.

Na teh dveh konferencah so razpravljali o pismu CK KPS za izboljšanje političnega dela organizacij KPS in o odločbi Sveta za prosveto in kulturo LRS o odpravi poučevanja verouka iz šol.

Diskusija je pokazala, da so mnogi naši prosvetni delavci osvajači marksističnih nauk le bukvalno, niso si pa osvojili njegovega duha.

Kar se odraža pri njihovem šolskem delu; pri pouku, še bolj pa pri vzgoji

mladine. Njihovi nauki v šoli niso v skladu z njihovimi dejanji. Njihov vzgled slabo vpliva na mladino in na starše. Da je to res, nam pričajo naloge dijakov tretjega letnika učiteljskega šolskega leta. Pod naslovom naloge: »Ali bom lahko vzgajal v socialističnem duhu?« je precej dijakov odgovorilo v smislu, da si o tem niso popolnoma na jasnem. Moti jih namreč, da nekateri njihovi profesorji, ki so bolj pametni od njih, hodijo sami v cerkev, pošiljajo svoje otroke v cerkev delajo torej čisto drugače, kakor učijo dijake. Res, težko je potem dijakom učiteljska, bodočim vzgojiteljem, dopovedati, da je najboljša vzgojno sredstvo vzgled, ki pa mora biti v skladu z besedami, če je to pri nekaterih njihovih profesorjih — vzgojiteljih ravno obratno. O slčnih primerih diskutirajo tudi dijaki gimnazije. Nam se pa vsiljuje vprašanje: Ali taki profesorji lahko vzgajajo naše bodoče učitelje, ki bodo vzgajali in vcepljali prva nauke socializma našim najmlajšim?

Diskusija je dalje pokazala, da je nekaj takih primerov tudi med učiteljskimi vrstami na vaseh. Taki vzgojitelji ne vnašajo samo v mladino duha premagane buržoazije oziroma malomeščanske zmede, ampak to pomagajo ohranjati tudi pri starših. Zmedene pojme o socializmu in socialistični vzgoji ima tudi tisti učitelj, ki na sindikalnem sestanku trdi — mogoče iz nejasnosti, možno pa tudi namerno — da socializem duši osebnost in osebno iniciativo.

Oba sestanka sta toplo pozdravila odločbo Sveta za prosveto in kulturo LRS

o odpravi poučevanja verouka v naših šolah

Potrebno pa je, da ljudska oblast obdrži kontrolo nad poučevanjem verouka,

Kako izbiramo seme za setev

Vsaka vrsta semena ima svojo karakteristično obliko. Ako ta oblika ni pravilna, ako je seme nepravilno debelo, ali drobnije od normalnega in podobno, je to znak, da s tem semenom nekaj ni v redu. Vsako seme ima tudi svojo karakteristično barvo. Ako seme ni dovoljno dozorelo, ali je bilo slabo skladiščeno, tedaj v velikih primerih izgubi ali menja svojo prvotno ali pravo barvo. Mnoga semena imajo zopet svojo poseben vonj. Posebno vrtna semena, kakor korenjak, peteršilj, zelena itd. Staro seme izgubi tudi svoj vonj. Ako je seme slabo skladiščeno tedaj dobi vonj po plesni. Vse to so znaki, po katerih lahko dober poznavalec semen že s prostim očesom oceni njegovo semensko vrednost. Posebne važnosti za seme je njegova čistota. Ona nam pokaže ali imamo v nekem semenu drugih primesi in koliko jih imamo. Pod primesi ali nečistost razumemo n. pr. seme raznih plevelov, vsa nepravilno razvita in zdrobljena zrna, delce slame, pleve, grudice zemlje, pesek itd. Pod nečistost se razume tudi seme drugih rastlin, na primer v pšenici zrna ječmena in pri prvorazrednem semenskem blagu vsa zrna iste vrste in druge sorte. Na pr. v grašku z zelenim semenom vsa zrna z rumeno barvo.

Čistočo semena ugotovimo na ta način, da pri povsem drobnem semenu vzamemo 10 g, pri srednje debelem semenu 100 g, a pri debelem semenu 250 gramov. Od odtehtane količine najprej odstranimo vse tuje primesi kot zgoraj navedeno, potem očisteno seme tehtamo in ugotovimo odstotek čistote. Na primer po čiščenju 100 g dobimo 89 g tedaj je čistota 89 odst., ako smo od 250 g dobili 220 g, tedaj je čistota 88 odstotna.

Najvažnejša lastnost semena je njegova kaljivost. Mnogokrat se dogaja,

da ne bi poedin duhovnik pretepal otroke, kakor se je to dogajalo ponekod do sedaj. Na obeh konferencah so prosvetni delavci ogorčeno protestirali proti nekaterim članom »Evangeličanskega koledarja«, ki ga je izdal evangelijski seniorat v Murski Soboti. Posebno proti članku G. Harija: »Čuvajmo naše otroke.« Mnenja so namreč, da človek, ki je med okupacijo kot postavljeni zastopnik ljudstva v županijski skupščini v Sombathelu rohnol protislovenskim učiteljem, ki niso znali madžarskega jezika, in zahteval njihovo premostitev v »anyaország« in ki je 1941. leta zmerjal po vlaku slovensko učiteljico s smetmi ter jo naganjal, naj se pobere, nima pravice danes govoriti našemu ljudstvu, kakšne knjige naj berejo njihovi otroci. Odrekanju njemu in njegovim sodelavcem pravico, da bi dali nasvete našemu ljudstvu, kako naj vzgaja svoje otroke. G. Hariju in njegovim sodelavcem pa pravijo: »Umrli je deklica — ne spili.« Zato je zaman ves trud, da bi jo zbudili.

Prosvetni delavci so na obeh sestankih sprejeli sklepe, da se bodo med svojimi vrstami: na učiteljskih konferencah, na sindikalnih sestankih itd borili za to, kar pravi resolucija CK KPS, da »Naša mladina mora že v šoli dobiti od svojih vzgojiteljev osnovne marksistične poglede na svet, osnovne socialistične morale, morale družbe ki ne pozna izkoriščanja človeka po človeku, ki odpira vsakemu delovnemu človeku vse možnosti, da se razvija kot svoboden, zaveden in smel državljan, ki ljubi svoj narod, ki ljubi in spoštuje vse narode.«

Pri tem delu pa naj napredne prosvetne delavce podpre Svet za prosveto in kulturo pri OLO in vsi ostali činitelji, ki jim je pri srcu razvoj našega šolstva in vzgoja naše mladine.

Debeli snežni odeja je ustregla ljutomerskim smučarjem. Rahlo padajoče snežinke so pozdravljale člane »Partizana« in jih vabile na pobočja »Juršovke«. Vse je hitelo iz mesta, telovadci na »dilcah«, pionirji in mladinci pa na saneh.

4. februar. Nad 20 članov in članic ter 50 pionirjev je tekmovalo v teku, smuku, slalomu in skokih na manjši skakalnici. Podjetni so bili tudi sankarji. Prijazno sonce je prikllevalo številne gledalce, ki so občudovali drzne podvige mladih smučarjev.

8. februarja je tekmovalo 16 pionirjev. Tekli so na progi 4 km. Zmagovalec: Zgornik 16 minut, Bohinec in Pušenjak v smuku se je med mlajšimi pionirji posebno odrezal. Lajko Miroslavjevič, med 31 startujočimi pionirji pa Franček Pušenjak (2 min in 40 sek.), Kisi (2:55) in Bohinec (3). Tekmovali so tudi v slalomu in na skakalnici. Popoldne se jim je pridružil 35 mladincev predvojaške vzgoje. Smuk na progi 2000 m in patrolni tek na smučeh, je bil užitek za mlade vajence. Hvaležni voditelji Florjančičevi in vodniku Znidariču so v mraku zapuščali smučiče in jima objublili, da ju zopet obiščejo ob stezah »Juršovke«.

9. in 10. februarja je krenila skupna planincev in telovadcev na zasneženo Pohorje. Doživeli so prijetne urice v zimski naravi. Belo polje pohorskih vrhov jih je navdušilo. Vrnili so se zadovoljni, s tibo željo, da se kmalu znova povzpejo na pohorska smučiča.

lom dni po vrstnem redu ter se na koncu vsi rezultati seštejejo. Razlika v kaljivosti dveh različnih pšenice je lahko malenkostna, je pa velika razlika v energiji kaljivosti. Ako imamo pšenico s tako razliko energije kaljivosti, moramo vzeti za setev vedno »no pšenico, katera ima večjo moč kaljivosti, katera zrna hitreje vzklija. S.J.

Fizkultura — Šport — Šah

Smučarstvo ima tudi v Prekmurju bodočnost

V letošnji zimi, ki je zapadlo mnogo snega, je smučarski klub »Mura« v M. Soboti razvil polno dejavnost v samem Prekmurju, ker smučarjem ni treba iti iska snega na Pohorje, kot prejšnjo zimo. Mačkoveci imajo izredno ugodno »ogobdan« od vseh strani od grčev in širnih gozdov ter obetajo postati smučarsko središče Prekmurja 10. febr. so v Mačkovecih pripravili ponovne tekme v teku, skokih in sankanju. Sodelovali je okrog 150 članov in mladincev.

Tekmovanje je bilo zaključeno s šteječimi rezultati: I. Pionirji 1 km: Vešnar 4:02, Ledinek 4:30, Brunec 4:54, Podraž 5:00, Heklič 5:02. II. Mladinci 5 km: Hlebec 18:25, Sugman 18:39, Brunec 18:52, Gluk 19:04, Horvat 19:06. III. Mladinke in članice 1 km: Cimerman 3:41, Satler 4:05, Šoštarčič 4:24, Slavc 4:52, Cesar 5:22. IV. Člani 5 km: Bregant 18:15, Dajčman 18:59, dr. Pezdirc 20:11, Lešković 20:22, Samec 20:37.

Proga za pionirje in ženske je potekala po lahmem pobočju nad Mačkoveci in je bila lepo pregledna od starta do cilja. Proga za mladince in članice je tekla od ceste malo pod Otovci preko širnih gozdov v rahlih spustih in vzponih, prekrizala nekajkrat cesto Mačkoveci-Otovci in se nad Mačkoveci spustila preko travnikov do cilja v bližini krajevne gostilne v Mačkovecih. Sneg na progi je bil zelo muhast od najlepšega pršiča v gozdovih do skorjastega srenja in južnega snega na sončnih straneh, kar je zahtevalo precej izkušenj in spretnem mazanju plohecv. Pionirji in pionirke so tekmovali pod vodstvom tov. Flegara v sankanju po strmih cestih.

Ljutomerski smučarji na pobočju »Juršovke«

Debela snežna odeja je ustregla ljutomerskim smučarjem. Rahlo padajoče snežinke so pozdravljale člane »Partizana« in jih vabile na pobočja »Juršovke«. Vse je hitelo iz mesta, telovadci na »dilcah«, pionirji in mladinci pa na saneh.

4. februar. Nad 20 članov in članic ter 50 pionirjev je tekmovalo v teku, smuku, slalomu in skokih na manjši skakalnici. Podjetni so bili tudi sankarji. Prijazno sonce je prikllevalo številne gledalce, ki so občudovali drzne podvige mladih smučarjev.

8. februarja je tekmovalo 16 pionirjev. Tekli so na progi 4 km. Zmagovalec: Zgornik 16 minut, Bohinec in Pušenjak v smuku se je med mlajšimi pionirji posebno odrezal. Lajko Miroslavjevič, med 31 startujočimi pionirji pa Franček Pušenjak (2 min in 40 sek.), Kisi (2:55) in Bohinec (3). Tekmovali so tudi v slalomu in na skakalnici. Popoldne se jim je pridružil 35 mladincev predvojaške vzgoje. Smuk na progi 2000 m in patrolni tek na smučeh, je bil užitek za mlade vajence. Hvaležni voditelji Florjančičevi in vodniku Znidariču so v mraku zapuščali smučiče in jima objublili, da ju zopet obiščejo ob stezah »Juršovke«.

9. in 10. februarja je krenila skupna planincev in telovadcev na zasneženo Pohorje. Doživeli so prijetne urice v zimski naravi. Belo polje pohorskih vrhov jih je navdušilo. Vrnili so se zadovoljni, s tibo željo, da se kmalu znova povzpejo na pohorska smučiča.

lom dni po vrstnem redu ter se na koncu vsi rezultati seštejejo. Razlika v kaljivosti dveh različnih pšenice je lahko malenkostna, je pa velika razlika v energiji kaljivosti. Ako imamo pšenico s tako razliko energije kaljivosti, moramo vzeti za setev vedno »no pšenico, katera ima večjo moč kaljivosti, katera zrna hitreje vzklija. S.J.

Križevci-Mačkoveci. Popoldne pa so se člani in mladinci pomerili tudi v slalomu na lepi progi pod gradom v Mačkovecih. Živahno je bilo tudi ob skakalnici nad mačkovoško železniško postajo, kjer so se pomerili najboljši skakarji, med njimi Horvat, Titan, Gluk, Vešnar in drugi. Dosegli so precejšnje dolžine.

Organizacija tekmovalja je bila precej dobra in tudi disciplina tekmovalcev. Pohvalo zasluži predvsem Julij Ripter, ki je kot starejši član bil vzgled mladini v navdušenju za smučanje. Nastopil je tudi v tekmah na 5 km.

Gostilna v Mačkovecih se je že večkrat in tudi to pot izkazala in sicer pričau katerega je računala po 30 din; dočim v planinski koči na vrhu Pohorja računajo zanj manj kot 20 din. To je smučarje vznevoljilo.

Zvečer je bila na železniški postaji Mačkoveci živahno kot kje v Planici. Posebno lep pogled je bil na zdravo teto veselih fizikulturikov, ko so se vsuli iz soboske železniške postaje in po Koledvorski cesti odhajali na domove. Med njimi so bili ljudje različnih starosti; od majhnih do pedesetletnikov. To dokazuje, da bo smučarstvo postalo tudi v Prekmurju priljubljen šport za mlado in staro. —ko.

To in ono iz šahovskega kluba v Ljutomeru

Prvi mesec klubskega življenja ljutomerskih šahistov so za nami. Krug ljubiteljev šahovske igre je narastel. Klub šteje 84 aktivnih članov. V preteklem mesecu je bilo v Ljutomeru več zanimivih srečanj ob šahovskih deskah. Objavljamo tekmovalne rezultate posameznih turnirjev.

Na turnirju kandidatov za V. kategorijo je od 50 prijaviteljev sodelovalo 43 šahistov. Turnir je potekal v tovariškem razpoloženju. Naslov V.-kategorika je pridobil 28 udeležencev.

Turnir kandidatov za IV. kategorijo: Nastopilo je 26 šahistov. Med 9 zmagovalci sta zasedla prvo in drugo mesto: Jože Černjavič in Jože Glavnik — po 87 in pol točke — tretje in četrto mesto pa Janez Zagar in dr. Koloman Horvat — po 79 točk. Na zadnjem mestu je Franc Strelec z 16 in pol točke.

Finalni turnir za prvenstvo kluba v letu 1952: Sodeluje osem četrto-kategorikov. Dosedajni rezultati: Jože Černjavič (odigral 7 partij) 6 točk, Jože Glavnik (5) 4 točke, dr. Ivo Kaukler (6) 4 točke, dr. Koloman Horvat (4) 2 točki, Janez Zagar (4) 1 točko, Ivan Zlak (6) 2, Janko Senčar (7) 2 točki, Djoko Milanovič (3) 0 točke.

Trije prvoplasirani udeleženci turnirja prejmejo strokovne knjige jugoslovanskih mojstrov Vidmarja in Vukoviča. Zmagovalec turnirja se bo pomeril s prvaki kluba Radgona in Jeruzalem. Zmagovalec troboja bo sodeloval v tekmovalstvu za okrajno šahovsko prvenstvo.

Tudi zmagovalec turnirja kandidatov za IV. kategorijo, ki je prišel pred dnevi, se obetajo knjižne nagrade. Na turnirju sodeluje 17 članov kluba.

Prijateljsko tekmovalje med kluboma Ljutomer in Jeruzalem se je končalo neodločenim rezultatom 3:3. Turnirja se je udeležilo po šest šahistov vsakega kluba. Rezultati posameznih partij (prvoimenovani igralci so iz Ljutomera): Osterc-Lešnik 0:1, Kolarič-Trstnjak 0:1, Nedl-Balažič 1:0, Obličnik-Flegaj 1:0, Strelec-Petek 1:0, Kogler-Marin 0:1.

Povratno srečanje bo v Jeruzalemu. Kluba se bosta srečala v močnejši postavi. Poleg tega turnirja, bodo organizirali Ljutomerčan v tednu šaha (od 2. do 8. marca) tudi simultanko in povabili v goste enega izmed šahistov Maribora.

GRICKI VANC:

BRATOVA KRI

Anica se je vlegla v posteljo. Se vedno jo je tresel mraz in mati niti malo ni dvomila, da je res bolna.

»Anica še ne bo vstala, da bi se pomemili za jutraj?« je vprašal Sršen osorno, ko se je žena vrnila v sobo.

»Se ne more; ne vem, če bo sploh mogla jutri iz postelje,« je odgovorila Sršenka polglasno. Pri tem je naredila tako prestrašen obraz, da se je mož zdrzil.

»Kaj pa ji je?« Sršen je vstal in z negotovimi koraki stopil k ženi ter ji iz bližine ostro pogledal v obraz, kakor da ji ne bi verjel. »Kaj je storila?«

»Ne vem, bruhala je in mrzila jo,« je odgovorila žena prestrašeno, zbal se je za hčer, pa tudi moža se je bala.

Brez nadaljnega vprašanja se je Sršen odmahnil v zadnjo sobo. Brleča petrolejka jo je le slabo razsvetljevala. Stopil je k postelji, v kateri je ležala hči, in se zadril na njo:

»Kaj počneš? Kaj kuhaš? Misliš, da boš meni kljubovala?« Hčeri ni verjel, da je bolna. Ker mu je alkohol od preveč zaužitega vina zlezel v glavo, je bil še bolj grob kot navadno.

Hči se je tresla od strahu, da so ji šklepetali zobje. Namesto nje, pa mu je odgovorila žena, ki mu je sledila:

»Ne huduj se tako, saj vidiš, kako jo mrzijo.«

»Zakaj?« je vprašal Sršen in obračal pogled od ene na drugo, kakor bi hotel iz njunih obrazov prebrati odgovor. Potem je še enkrat vprašal: »Zakaj jo naenkrat mrzijo?«

»Saj veš, da v takem zimskem času človeku hitro škoduje, posebno pa še ženski,« ga je mirila žena.

»Da niso tu kake spletke?« je povdovnil.

Martin je ropotajoč odprl vrata in vstopil. Zato je Sršen umolknil in ni izpraševal naprej. Sršenka pa je zgovorno pojasnjevala:

»Se vedno se počuti slabo. Ne ve, ali le od vina ali je kaj drugega...«

Martin je stopil k postelji in jo opazoval. Anica ga ni pogledala, temveč je zrla le v zid ali zapirala oči.

»Pomenita se sama, kdaj bosta lahko šla v župnišče, da vaju zapíšejo!« je dejal Sršen hladno in z očmi pokazal ženi, da je treba iti iz sobe.

»Anica, ti je tako hudo?« jo je vprašal Martin, ko sta stara odšla iz sobe in se je vsedel k njej na posteljo. »Saj bo gotovo kmalu minilo in potem se bova poročila.«

»Nikoli,« je dahnila Anica, ne da bi ga pogledala.

»Kaj?! Pa ne misliš že umreti?« se je ustrašil Martin. Sam ni vedel, zakaj se je prav tega spomnil.

»Najbolje bi bilo, če bi že umrla.«

»Torej me ne maraš?«

»To sem ti že nešteto krat povedala.« Anici se je zdelo, da ni vredno pred njim preveč prikrivati, ker bo tako kmalu zvedel, da se je Jože vrnil.

Martin se je vgriznil v jezik. Kaj jo to še sprajuje, ko mu je to že tolikokrat povedala in se nikoli ni oziral na

9 to. Morda je mislil, da so jo dogodki zadnjega večera spremenili?

»To je le mladostna trma. S časom se boš na vse privadila,« je nadaljeval na videz mirno.

»Nikoli, je že prepozno.«

»Prepozno?! Da se nisi zastrupila?« se je ustrašil Martin. Ker Anica ni odgovorila, je stekel v prednjo sobo in že pri vratih povedal:

»Ne vem, kaj je z Anico; zdi se mi, da se je zastrupila.«

»Zastrupila?! Moja hči zastrupila?! Glava ji razbijem!« je vzrojil Sršen. Zvenela pa se je tako ustrašila, da ni spravila besedice iz sebe.

»Le mirno kri,« jih je miril Matija, ki je sam ohranil mirno kri, kakor da se njega vse to niti najmanj ne tiče. »Če se je zastrupila, jo je treba peljati k zdravniku. Morda ji bo še pomagal Lani se je zastrupil moj znanec. Zdravnik mu je izpral želodec in še danes ga rada trčiva, kadar se srečava. Pripoveduje, da bi mu bilo žal umreti. Komu pa ne bi bilo žal se ločiti od polnega kozarca.«

Ker sta Sršen in Sršenka stekla k hčeri in ga nista poslušala, je še zavpil za njima:

»Glave pa ji ni treba razbijati. Če ji zdravnik ne bo pomagal, se bo lahko celo preselila v nebesa.«

Napolnil je kozarce in povabil Martina:

»Pijva na zdravje, vseeno na cigavo, in si nič ne razbijajva glave...«

»Križ božji! Ali si se res zastrupila?« je mati skoraj jokala, ko je pritekla v zadnjo sobo. Poskušala je zadržati jok, solz pa ni mogla, zato so ji lezle po licih.

»Nisem se, mati.« Aničin glas je bil tresoč in boječ, ker so se stvari vedno bolj zapletale.

»Lažeš! Takoj k zdravniku!« jo je nahrullil oče.

»Nisem se, oče.«

»Lažeš! K zdravniku, rečem!« je bil oče neizprosno. Od jeze je bil kar divji.

»Le delajte komedije, da se vam bodo ljudje smejali,« je s poslednjimi napori spravila Anica iz sebe. Pomisel, kaj bi storil oče, če bi vedel resnico, jo je spravljala skoraj v obup. To pa jo je naredilo v resnici bolno. Bila je prepričana, da ne bi mogla vzdržati na nogah, če bi jo postavili iz postelje. Zato mora vzdržati. Kar je začela, mora izpeljati do konca. Čeprav ji je bilo strašno hudo zaradi laži in sitnosti, ki jih je s tem povzročila staršem, je morala vzdržati zaradi Jožeta in svoje obljube, ki mu jo je dala. Edina tolažba ji je bila, da tudi starši z njo ne ravnajo prav. Zakaj bi potem ona morala vse ubogati?

»Meni se bodo smejali? Mar jaz počenjam neumnost?«

»Saj vam rečem, da si nisem storila ničesar.«

»Res ne?« je vprašal oče. V glasu se mu je zaskrbljenost mešala z veseljem.

»Ne, oče,« je dahnila Anica.

»Saj sem vedel, da se ni zastrupila,« je veselo ponavljal in zdiral v prednjo sobo.

»Kako si mogel priti na misel, da se je zastrupila?« je vprašal Martina.

»Ali ti je sama rekla?«

»Ne; vprašal sem jo, pa ni nič odgovorila...« je odgovoril v zadregi.

»Kje bi se moja hči zastrupila! Le slabo ji je...«

»Pa pijmo na njeno skorajšnje zdravje,« je predlagal Matija in s tresočo roko dvignil poln kozarec. Ko so izpil, je nadaljeval:

»Sedaj pa se bo treba odpraviti. Pomenil smo se vse. Ko bo Anica zdrava, pa lahko gresta kar v župnišče, da ju zapíšejo. Čez nekaj časa ju bomo pa zaplesali...«

»Gotovo, gotovo,« je pritrdjeval Sršen. »Martin pa se lahko zvečer spet oglasi. Morda ji bo že minilo... S takimi zadevami ni dobro dolgo odlašati. Čim prej bo mimo, tem manj skrbi bo.«

»Zvečer bom prišel,« je objubil Martin, ko sta s stricem odhajala.

Ko sta bila sama na cesti, je stric vprašal:

»Kaj neki je Anici? Kaj je storila, da je tako hitro zbolela?«

»Kaj vem, kaj je skuhala. Brani se me,« je odgovoril Martin.

»In kljub temu tiščiš za njo? Saj je deklet na izbiro, posebno za takega fanta kot si ti.«

»Morda mi prav zaradi tega tako ugaia, ker se me brani.«

»Glej ga! Prepovedan sad vleče.« Zasmejala sta se, nato je stric nadaljeval:

»Le ne ženi si je preveč k srcu! Če se ji kaj zgodi, boš dobil pa drugo prav tako bogato ali pa še bolj.«

»Tudi sam mislim tako. Slučaj mi Anica prav posebno ugaja... Toda, če bi nenadoma umrla, bi se brez žalovanja lahko odločil za drugo.« Je dodal čez čas brezskrbno in prijel strica pod roko.

»Prav takšen si kot jaz,« se je smejal stric. »Saj sem vedno rekel, da je ljubezen stvar za sebe, ki se da rešiti na več načinov. Odvisno je od lastne strani se je pač lotiti.«